

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasanın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddesi gereğince Tarım ve Orman Bakanı **Sayın İbrahim YUMAKLI** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim./...../2023

Adnan Şefik ÇİRKİN
Hatay Milletvekili

2023-24 sezonu için rekor bir üretim gerçekleştirmesi beklenen narenciye sektöründe yüksek rekolteye karşın maliyetlerin altında seyreden üretici satış fiyatlarının sektörü krize sürüklemesi nedeniyle konuyla ilgili 23 sivil toplum kuruluşu ortak bir açıklama yapmışlardır.

Turunçgil üreticilerinin sorunlarına dikkat çekilen ortak açıklamada;

"Mevcut durumda İspanya, Mısır ve Fas gibi rakibimiz olan ülkelerde 2023 sezonu rekoltesinin de ortalama yüzde 35 daha fazla olduğu bildirilmektedir. Bu ülkeler kendi stoklarını eritebilmek için rekabet ettiğimiz ortak pazarlarda yüzde 20-30 fiyat indirimleriyle talep artışını tetiklemeye çalışmaktadır. Bu yüzden turunçgil üreticilerimizin satış imkanları kısıtlanmış, sezon ortasına yaklaşmamıza rağmen henüz hiç satış yapmayan binlerce çiftçimiz bulunmaktadır. Zaten üretim maliyetlerinin yükselmesiyle banka ve piyasalara borçlanarak üretim yapma mecburiyetinde olan turunçgil üreticilerimiz ürününü satamayınca şu anda büyük bir karamsarlık içerisinde.

Geçen yılki rakamlarla toplam turunçgil üretiminin 1.9 milyon tonluk kısmı ihraç edilirken yurt içi tüketim için geriye kalan yaklaşık 3 milyon tonun yeterli olacaktır. Bu yılki projeksiyonlara göre 7 milyon tonluk tahmini üretimimizin 2 milyon tonu ihraç edilse bile yurt içi tüketim için 5 milyon ton kadar rekor bir turunçgil stoku oluşacak ve tüketilemeyen bu fazlalık dalında kalarak maalesef çürümeye terk edilecek veya meyvesiyle birlikte milli servetimiz olan ağaçların sökülmesine sebep olacaktır.

Dalında kalma tehlikesi olan tüketim fazlası turunçgillerin daha fazla ihraç edilerek döviz olarak ülkeye kazandırılması, turunçgil üreten çiftçilerin üretime devam etmesi ve ağaçların sökülmemesi için turunçgil ihracatına ton başına 2.250 TL destek verilmelidir.

Rekabet gücümüzün artırılması gerekmektedir. Bu yıl üretim rekoru kırılacağından ihracata gidecek olan üretim fazlamız, yurt içi tüketicimizin alış fiyatlarını olumsuz etkilemeyeceği gibi talep ettiğimiz ihracat desteği, nakit olarak değil, ihracatçılarımızın resmi borçlarına mahsup olarak verileceğinden hazinemize ilave yük getirmeyecektir. Ancak bu desteğin erken açıklanması gerekir ki çiftçimize direkt yansısın ve dalında bekleyen turunçgil ürünümüz, en azından alıcı bulsun ve ihraç edilerek ülkemiz döviz kazansın ve biz çiftçiler de üretime devam edebilelim."

Konuyla ilgili 23 sivil toplum kuruluşunun yaptığı ortak açıklama doğrultusunda;

- 1- Üretim maliyetlerinin yükselmesi nedeniyle banka ve piyasalara borçlanarak üretim yapmak zorunda kalan ve sezon ortasına yaklaşılmasına rağmen henüz satış yapamayan binlerce çiftçimizin zararını karşılamak üzere bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 2- Sektör kuruluşları tarafından yapılan ortak açıklamada dile getirilen, “Bu yılki projeksiyonlara göre 7 milyon tonluk tahmini narenciye üretiminin üretimimizin 2 milyon tonu ihraç edilse bile yurt içi tüketim için 5 milyon ton kadar rekor bir turunçgil stoku oluşacak ve tüketilemeyen bu fazlalık dalında kalarak maalesef çürümeye terk edilecek veya meyvesiyle birlikte milli servetimiz olan ağaçların sökülmesine sebep olacaktır” ifadesi doğrultusunda;
 - Stokların eritilmesi ve tüketilmeyen ürünlerin çürümeye terk edilmemesi için, kendi ürününü işleyerek katma değer kazandırmak isteyen üreticiye hibe ve çeşitli teşvikler sağlanması düşünülmekte midir?
 - Bakanlığınızca; narenciye ürünlerinin pazarlanması konusunda iç ve dış piyasaya yönelik olarak reklam faaliyetlerinde bulunulması ve kamu spotları hazırlanması düşünülmekte midir?
 - Ürün pazarlanmasında sadece sofralık değil, katma değer yaratacak (reçel, marmelat, meyve suyu, kurutulmuş meyve vb.) sanayi tesislerinin kurulması ve teşvik edilmesine yönelik olarak diğer Bakanlıklarla yürütülen ortak bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
- 3- Turunçgil üreticilerinin narenciye planlaması, üretimi, bakımı ve pazarlanması konusunda kooperatifleşmelerini kolaylaştıracak bir çalışma yürütülmekte midir?
- 4- Narenciye hasadında barınma sorunu nedeniyle mevsimlik işçi bulunamaması nedeniyle, bu sorunun çözümüne yönelik olarak işçi barınakları yapılması planlanmakta mıdır?